

OBČANSKÉ PRÁVO

VŠEOBECNĚ

*Snímky slouží k orientaci posluchačů přednášek
a k činění si poznámek.
Nenahrazují přednášky, učebnice ani cvičebnice.*

verze 2.2 (2008)

© Ivo Telec, 2005

2

*„Nezáleží tak na právu samém, ale na duchu,
kterým ho necháme proniknouti.“*

*Bobuř Tomsa, O filosofické výchově právníka.
čsp. Bratislava, 1, 1927, s. 399.*

3

OBČANSKÉ PRÁVO

Ivo Telec

4

TEMATICKÝ OBSAH

1. smysl, účel a pilíře soukromého práva
2. civilistika
3. přirozené základy soukromého práva
4. dějiny, přítomnost a budoucnost
5. globalizace a evropeizace
6. právní povaha soukromého práva
7. mravní a ústavní základy
8. prameny
9. ochrana subjektivního soukromého práva

5

1. ČÁST

SMYSL SOUKROMÉHO PRÁVA,
JEHO PILÍŘE
A
CIVILISTIKA

6

?

- ✓ CO JE SOUKROMÉ PRÁVO?
- ✓ CO JE OBČANSKÉ PRÁVO?

7

⇐

1. Subjektivní obecné soukromé právo, (oprávnění), jež vyplývá z právního řádu (**subjektivní** právně pojmový význam)
např. právo vlastnické
2. Soukromoprávní část právního řádu (**objektivní** právně pojmový význam)

8

⇐

- Část právního řádu, jež:
 1. **uznává vrozená** subjektivní lidská práva
např. osobnostní právo na život
 2. **přikazuje, zakazuje** nebo **dovoluje** lidské chování při:
 - a. **výkonu** vrozených přirozených práv
např. při udělování svolení k zásahu
 - b. **ochraně** vrozených přirozených práv
 - c. **přiznávání nabyvatelných** práv, jejich výkonu nebo ochraně

9

DRUHY SUBJEKTIVNÍCH SOUKROMÝCH PRÁV

1. **osobní** právo statusové; *srv. zletilost, svéprávnost, manželství aj. osobní stav*
2. **jiná osobní** práva; *např. právo osobnostní*
3. **majetková** práva; *např. právo dědické*
 1. práva **absolutní**; *např. právo vlastnické*
 2. práva **relativní**; *právo závazkové*

10

PŘIROZENÝ SMYSL SOUKROMÉHO PRÁVA

- ✓ Udržování **přirozené rovnováhy** v soukromých poměrech a jejich **vyrovnávání**
srv. nájemné a hodnotu užívání bytu
- ✓ Východiskem **přirozené zákony rovnováhy** a **vyrovnání braní a dávání**, působící ve Vesmíru, přírodě a mezi lidmi

11

ÚČEL SOUKROMÉHO PRÁVA

- **Všeobecně sdílené dobro** právního **bezpečí soukromých poměrů** lidí a právnických osob, a to stanovením:
 1. způsobu **výkonu** a **ochrany** přirozených lidských práv, *např. práva osobnostního*
 2. způsobu **nabývání, výkonu** a **ochrany** soukromých práv
 3. soukromoprávní **odpovědnosti** za ohrožení nebo porušení přirozených aj. práv

12

CO CHRÁNÍ SOUKROMOPRÁVNÍ ŘÁD?

1. **subjektivní soukromé právo** (oprávnění)
2. **soukromý zájem**, je-li právně kvalifikovaný (oprávněný, právní, právem chráněný): srv. § 1 o. s. ř.
 - a. podložený právem (✗ pouhá zvědavost):
 - i. právním jednáním (úkonem), *např. nájemní smlouvou*
 - ii. právním rozhodnutím, *např. soudu*
 - iii. zákonem, *např. o. z.*
 - b. naléhavý, *např. na určení práva, jež je ohroženo*
3. **pokojný stav**, *např. noční klid* § 5 o. z.

13

JAK CHRÁNÍ SOUKROMOPRÁVNÍ ŘÁD?

- **Vybavením práva nárokem**
= vymahatelností (žalovatelností) práva
- **Poskytnutím ochrany:**
 1. soudem
 2. rozhodčím soudem či rozhodcem, je-li tak vůlí stran majetkového sporu
 3. výjimečně správním úřadem, *např. ČTÚ*

14

SOUKROMÉ POMĚRY

1. osobní nebo majetkové všeobecné (občanské)
 2. tvůrčí ♪
 3. hospodářské vč. soutěžních
 4. obchodní
 5. pracovní ✕ aj., *např. pojistné*
-
1. **osobní stav** (status), *např. manželství*
 2. **jiné soukromé poměry**, *např. závazky*

15

ÚČEL A OBSAH SOUKROMOPRÁVNÍ NORMY

Např. § 39 o. z.

- Legislativně politický účel právní normy
- **Obsah** právní normy (příkaz, zákaz nebo dovolení)

Pravidlo zachování účelu práva

Je-li porušen obsah právní normy, přičemž účel z ní vyplývající je zachován, je **rozhodné zachování účelu za předpokladu**, že porušení obsahu **nezpůsobuje** újmu nebo **neohrožuje** veřejný pořádek.

16

STRUKTURA PRÁVNÍ NORMY

- **Dvojičlenná struktura**
 1. **skutková podstata** (hypotéza, antecedent) podmiňující část, *např. poškození zdraví*
 2. **právní důsledek** naplnění skutkové podstaty (sankce, účinek, konsekvent) podmíněná část, *např. závazek nahradit škodu na zdraví*
- implicitní zásada *neminem laedere*

17

PILÍŘE SOUKROMÉHO PRÁVA

- **Základní právní instituce**
 1. ochrana osobnosti a rodiny vč. osobního stavu
 2. vlastnictví
 3. závazky
 4. odpovědnost za delikty

18

■ Římskoprávní význam

1. *personae* (osoby)
2. *res* (věci)
3. *actiones* (žaloby)

Gaius: Institutiones
2. stol. po Kr.

19

IUS CIVILE

- **Základ římského práva**
právní instituce vlastnictví, držby, dědictví, kupní smlouvy, daru, nájmu aj.
6. stol. *Corpus iuris civilis*
- **Převzetí římského práva**
12. - 16. stol. západní a střední Evropa
- **Právně dějepisný a pojmově propedeutický význam římského práva**

20

PŘEVAŽUJÍCÍ EVROPSKÁ TRADICE

1. židovsko-křesťanské náboženství
2. klasická řecká filozofie
↳ staroegyptská filozofie
3. římské právo

21

PRÁVOVĚDNÉ ZÁKLADY SOUKROMÉHO PRÁVA

- **Právní věda**
orientace účeloslovně-hodnotová
- ✓ **Teorie "The One Right Answer"**
- **Otevřené právní pojmy** ⇒
generální klausule **dotvářené** soudcovským aj. **používáním** v konkrétních případech

22

CIVILISTIKA

■ Význam

1. obecná nauka právní
2. jedna ze zvláštních částí (odvětví) právní vědy = věda občanského práva

23

PRÁVNÍ VĚDA A CIVILISTIKA

- **Právní věda - obecná část**
 1. právní **metodologie**
 2. teorie **tvorby práva**
 3. právní **hermeneutika** (umění výkladu práva)
 4. teorie právní **argumentace**
- **Právní věda - zvláštní část**
 1. privatistika
 2. publicistika
 3. konstitucionalistika
 4. internacionalistika
 5. **civilistika = věda občanského práva**
 6. komercionalistika
 7. právní romanistika
 8. kanonistika aj.

24

„(...) práva k duševnímu vlastnictví
jsou práva soukromá;“

preamble

*Dobry o obchodních aspektech práv k duševnímu
vlastnictví (TRIPS, 1994), (č. 191/95 Sb.)*

31

SOUSTAVA PRÁVA OBČANSKÉHO

- **Přirozené zásady právní**
- Osobní práva **osobního stavu** (statusová práva)
 - a. lidí
 - b. právnických osob
- Právní **ochrana** přirozeného osobnostního práva
- Právo **rodinné**
- Majetková práva **absolutní** (věcná práva, právo dědické)
- Majetková práva **relativní** (závazková)
- Právo **deliktů**

32

PRÁVOVĚDNÉ METODY TVORBY SOUKROMÉHO PRÁVA

- **Zákonodárné** (legislativně technické) **metody**
 1. metoda souladu s **přirozenými** právy
 2. metoda **ústavní konformity**
 3. metoda **rovnosti** v soukromých právech
 4. metoda **mezinárodní a komunitární konformity**
 5. metoda **vyšší abstrakce**; např. *generální klause*
 6. metoda **kasuistická**; např. *zvláštní skutkové podstaty*
 7. metoda **konvenčních** pravidel; např. *Legislativní pravidla vlády právní formou usnesení vlády*

33

DIDAKTIKA OBČANSKÉHO PRÁVA

1. metoda řešení **modelových** situací, řešení fiktivního případu (*moot*)
2. metoda **případových studií**, řešení skutečného případu (*case study*)
3. právně **klinická** metoda
4. metoda procesní **simulace** (právnícké divadlo), (*moot court*)
5. metoda odborných **stáží**
6. metoda právně **tvůrčího psaní**
7. doktrinárně **paměťová** metoda

34

35

EXKURS O PŘIROZENÝCH ZÁKLADECH SOUKROMÉHO PRÁVA

37

ČLOVĚK V PROSTŘEDÍ ☯

- **Jedinec**
- 1. **součást životního prostředí**
= pojetí přirozené, odpovědně svobodné
- 2. **prvek struktury společenských vztahů**
vč. jejich právní formy čili právních vztahů
vč. občanskoprávních vztahů
= pojetí sociálně filozofické nebo sociologické
vč. *teorie socialistického občanského práva s apriorně nadřazeným „zájmem společnosti“ nad odpovědnou svobodou jedince* ☹

38

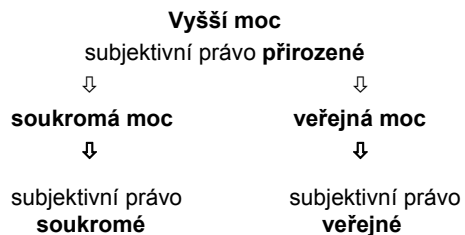
PARADIGMA PRÁVA

- **Filozoficko antropologické**
= přirozená důstojnost osobnosti spojená s přirozenými lidskými právy, zákonitostmi světa a se silovým působením Vyšší moci
sub specie aeternitatis
- **Sociálně filozofické nebo sociologické**
= vyrovnávání poměrů a zájmů
= relativizovaný právní poměr stran

39

MOC

- **Síla, vůle**

40

VYŠŠÍ MOC

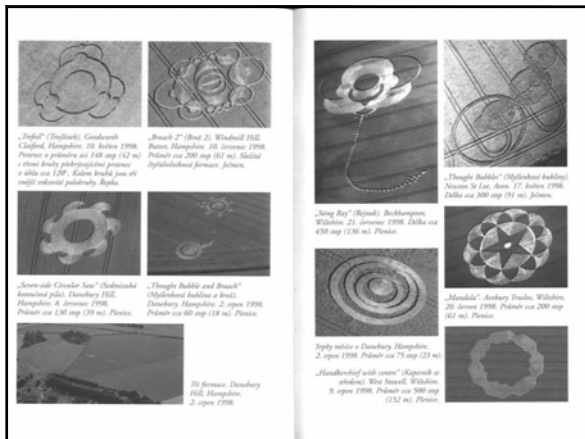
- **Zdroj silového působení ve světě, nezávislý na politické či jiné lidské vůli**

„ať chceme, nebo nechceme“
Vyšší moc × nižší moc (lidská moc)
- **Zvláštní pojmový význam v závazkovém právu**
= **nepředvídatelná a neodvratitelná okolnost**, např. *živelní pohroma* ➔ **zánik závazku** pro následnou nemožnost plnění (*vis maior*)

41

42

PRÁVO

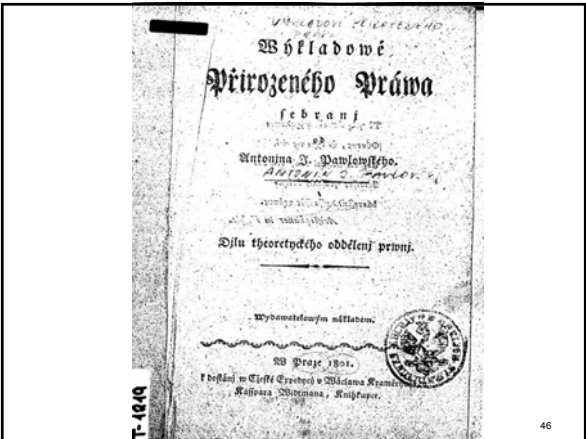
- **Objektivní přirozený řád veškerenstva**
(physis)
- **Lidskou vůlí společensky** (pozemsky)
stanovené nebo uznané pravidlo chování
(thesis)

44

PŘIROZENÉ ZÁKLADY SOUKROMÉHO PRÁVA

- **Platnost přirozených práv**
- ✓ **uznání neporušitelnosti** přirozených práv
člověka; preamb. LZPS
- ✓ **slib ústavního soudce chránit** neporušitelnost
přirozených práv; čl. 85/2 Ú
- **Důsledky pro právo podústavní**
 - ➔ důkaz logický a právně rétorický

45

PŘIROZENÝ A PRÁVNÍ ŘÁD

- **Přirozený řád** (na lidské vůli nezávislý)
axiomatická soustava = netřeba dokazovat
např. střídání ročních období
- **Právní řád** (lidskou vůlí stanovený)
např. zák. č. 54/1946 Sb., o letním čase

48

PŘIROZENÉ A PŘIROZENOPRÁVNÍ

- **Přirozené**
 - = **souladné** s přirozenými světovými zákonitostmi a s důstojností lidského jedince i druhu
- **Přirozenoprávní**
 - = právní **doktrína**
 - právně filozofická **myšlenka** (idea)
 - součástí **právní ideologie**
 - různé myšlenky lišící se zdrojem přirozených práv nebo jejich poznatelností

51

PŘIROZENÉ PRÁVO

- **Objektivní pojmový význam**
 - = přirozené světové zákonitosti (**objektivní řád dějů**) se zdrojem ve **Vyšší moci**, např. *zákon rovnováhy (Gleichgewichtsgesetz)*
- **Subjektivní pojmový význam**
 - = subjektivní **vrozená** přirozená práva každého člověka obsahově **vyplývající** z přirozených světových zákonitostí (přirozeného práva v objektivním právním smyslu)
 - např. *subjektivní přirozené právo osobnosti*

52

PŘIROZENÉ ZÁKONY

- **Láska** (nikoli nenávisť), *Amor vincit omnia (Vergilius)*
kladné „nastavení“, absolutní hodnota
- **Zpětné působení**; příčina a následek
- **Přitažlivost stejnorodosti**, *Simile gaudet simili*
- **Tíha**
- **Rovnováha**; vyrovnání braní a dávání
- **Pohyb**
- **Vznik, růst a rozklad**; koloběh
aj.

53

■ Přirozené právo svobodného rozhodování člověka i lidstva

- zákonitost vznikání a růstu *sv. rozhodnutí rodičů o početi dítěte*
- sv. privátní autonomii, např. rozhodnutí o zveřejnění díla*

54

KTERÁ SUBJEKTIVNÍ PRÁVA JSOU PŘIROZENÁ?

- **Práva vrozená** (*angeborene Rechte*), § 16 ABGB
ipso facto z povahy osobnosti (ABGB)
- 1. **přirozené právo osobnostní**
např. *přirozené právo žít*; žijeme bez ohledu na stát, kmen, rod, církve aj. společenské autority
- 2. **jiná práva přirozené povahy**
✕
- **Práva nabyvatelná** (*erwerbliche Rechte*), § 18 ABGB

55

PŘÍKLADY MEZINÁRODNÍ

- **Vrozené právo každé lidské bytosti na život**
uznané čl. 6 *Mezinárodního paktu o občanských a politických právech* (1966), č. 120/76 Sb.
- **Přirozené právo dítěte † na život**
uznané čl. 6 (1) *Úmluvy o právech dítěte* (1989), č. 104/91 Sb.

56

- **Přirozené právo národů užívat plně a svobodně jejich přírodního bohatství a zdrojů** (*inherent right*)
uznané čl. 25 *Mezinárodního paktu o hospodář., sociál. a kultur. právech* (1966); č. 120/1976 Sb.
- **Přirozené právo člena SN na individuální nebo kolektivní sebeobranu**
uznané čl. 51 *Charty SN* (1945); č. 30/47 Sb.

57

PŘÍKLADY JUDIKATURNÍ

- **Přirozené právo porobeného národa na boj proti okupujícímu agresorovi, včetně odporu branného**
N ÚS č. 55/95 Sb.
- **Přirozené právo společenských organizací a spolků na vrácení majetkových práv**
N ÚS č. 24/97 Sb.

58

RYS OSTROVID

- **Přirozené právo rysa na existenci v naší přírodě**

MŽP: záchraný program silně ohroženého druhu živočicha rysa ostrovida v České republice (1998)
- **Zvíře** 🐾 = **živý tvor**
popř. jiná majetková hodnota, nežli věc nebo majetkové právo (o. z.)

59

JUDIKATURA: POVAHA PRÁVA AUTORSKÉHO

„1. Práva autorská se neodvozují od žádného zákonodárství, nýbrž čerpají svůj původ v právu přirozeném, které náleží každému jednotlivci k ochraně a užívání produktů své vlastní činnosti způsobem, který se mu líbí;
zákon netvoří na prospěch autora ničím právo, nýbrž slouží jen k ochraně a úpravě a modalit výkonu práva již existujícího, a to jednak v zájmu autorově, jednak v zájmu veřejnosti.
A to je právní důsledek takového zásahu ve smyslu omezujícím, že po určité době dílo připadne veřejnosti.“ ⇨

60

2. S výjimkou legislativního omezení má autor literárního nebo uměleckého díla právo zabránit každému neautorizovanému užívání:

plnost jeho práv, obvykle shrnutá v právu edičním a výtvarném, existuje vždy nezávisle od zákonodárství a čím více věda přináší nové metody zúžitkování, tím větší rozšíření musí být přiznáno ochraně.“

Rozh. smíšeného odvolacího dvora v Alexandrii z 13. 6. 1946, Droit d'auteur, 59, s. 130, čes. Soutěž a tvorba, 1947/3, s. 53 – 54.

61

USPOŘÁDÁNÍ SUBJEKTIVNÍCH PŘIROZENÝCH PRÁV

- **Nezadatelné nabytí** přirozených práv
- **Nezadatelná existence** přirozených práv
- **Státem upravený výkon** přirozených práv
- **Státem přiznaná ochrana** přirozených práv

62

POZNÁNÍ SUBJEKTIVNÍCH PŘIROZENÝCH PRÁV

- **Poznání citem**
 - ✓ právní cit (cit pro dobro a spravedlnost)
vcítění se pomocí **svědomí**,
metoda citové jurisprudence
- **Poznání zdravým rozumem**
 - ✓ povaha věci (*Natur der Sache*)
 - ✓ míra všech věcí a následky věcí

63

PRÁVNÍ CIT

- **Součást lidské osobnosti** (ducha)
(*Rechtsempfinden*)
např. cit pro spravedlnost,
cit pro rovnováhu subjektivních práv
a obecných dober (Gleichgewichtsempfindung)
- = intuitivní zdroj právních pravd

64

ZDRAVÝ ROZUM

- *Common sense*
 - = rozumovému poznání nadřazený praktický soud a hodnocení životní situace dle **prožitě zkušenosti** (empirie) bez vlivu právně teoretických znalostí
 - = **intuitivní zdroj** základních právních pravd
- **Rozumné očekávání** (*reasonable expectation*)
- **Rozumné uspořádání poměrů**

65

„Osvícenství je vykročení člověka z jeho samým zaviněné nesvéprávnosti. Nesvéprávnost je neschopnost používat svůj vlastní rozum bez cizího vedení. Tato nesvéprávnost je zaviněna námi samými, když její příčinou není nedostatek rozumu, ale nedostatek rozhodnosti a odvahy používat ho bez cizího vedení. Sapere aude! Měj odvalu používat svůj vlastní rozum!, je tedy heslem osvícenství.“

Immanuel Kant, Odpověď na otázku: Co je to osvícenství?, 1730. Filoz. čas., 41, 1993, č. 3, s. 381. Překl. Loužilův.

66

2. ČÁST

DĚJINY,
PŘÍTOMNOST,
BUDOUCNOST

68

SVĚTOVÉ ZÁKONODÁŘSTVÍ

ratio scripta

- **Prusko:** ALR 1794
- **Francie:** Code civil 1804
- **Louisiana:** Code civil 1808
- **Rakousko:** ABGB 1811
- **Německo:** BGB 1896
- **Švýcarsko:** ZGB 1907, obligace 1881
- **Itálie:** C. c. 1942
- **Nizozemí:** BW 1970 – 1992 (10 knih)
- **Québec:** C. c. Q. 1991
- **Rusko:** ГК 1994 – 1995 (2 části)

69

JINÁ POJETÍ

- **Anglie:** obecné právo (*common law*)
právo ekvity (*law of equity*)
precedenční právo (*case law*)
- **Uhersko vč. Horních Uher:** zvykové
(obyčejové) právo
- **USA:** *restatement of law* (opětovné shrnutí
precedenčního práva, kompendium), ALI

70

SOUKROMOPRÁVNÍ ZEMĚPIS

- **Soukromoprávní systémy**
 1. evropská kontinentální
Francie poč. 19. stol.
 2. anglo-americká (*common law*)
Anglie poč. 12. stol.
 3. islámská

⇒

71

- **Soukromoprávní rodiny (okruhy)**

1. románská
2. germánská
3. skandinávská
4. anglo-americká
5. islámská
6. asijská
7. africká, např. kmenové právo

72

DĚJINY

- **Rakousko** vč. **Čech, Moravy a Slezska**
Codex Theresianus 1766, bez platnosti
Josefinisches Gesetzbuch 1786, jen první díl
ABGB 1811 (cis. pat. č. 946 sb. z. s.)
↳ 1797 *Westgalizisches Gesetzbuch*
- **Uhersko** vč. **Horních Uher**: obyčejové právo
- **Československo**
převážně soukromoprávní dualismus 1918 - 1950
Čechy, Morava a Slezsko: o. z. o. (ABGB)
Slovensko: uherské obyčejové právo
1937 vládní návrh čs. sjednocujícího o. z.

73

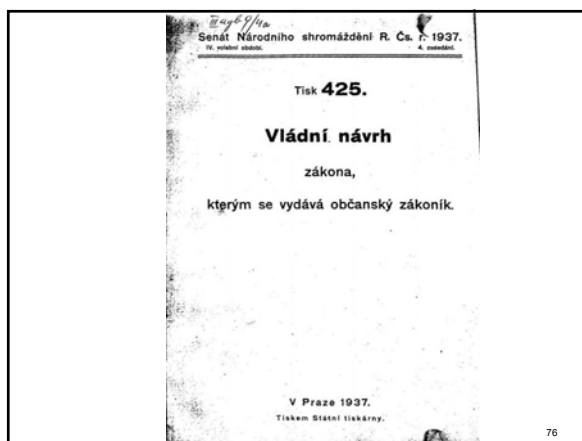

74

- **České překlady ABGB**
1812 kniha všeobecných zákonů městských
pro všechny německé dědičné země
Mocnářství Rakouského
1862 Zákoník obecní, občanský císařství
Rakouského
1904 Obecný občanský zákoník rakouský

75

76

- **Československo 1950 – 1964**
o. z. č. 141/50 Sb., přiblížení právu sovětskému ☹
1948 Ústava
1949 zákon o právu rodinném
1950 zákon směnečný a šekový
1953 zákon o právu autorském
1960 Ústava
1963 zákon o rodině
1963 zákon o mezinárodním právu soukromém a procesním
1963 zákoník mezinárodního obchodu

77

- **Československo 1964 – 1992**
o. z. č. 40/64 Sb., úpadek občanského práva ☹
1964 hospodářský zákoník, samostatně
1965 autorský zákon
1965 zákoník práce, samostatně
1969 zákon o odpovědnosti státu za škodu
1982 novela o. z.

78

⇐ BĚŽNÉ POJMY *v. O. Z. 1964*

- fyzická osoba
- občán
- právnická osoba
- socialistická organizace, jiná organizace
- soukromé, nebo veřejné právo
- socialistické právo
- dobrá víra
- -
- dobré mravy
- zásady socialistického soužití

79

- veřejný pořádek
- svépřávnost
- věcná práva
- vlastnictví
- zájem společnosti
- způsobilost k právním úkonům
- -
- socialistické společenské vlastnictví, osobní vlastnictví, soukromé vlastnictví, osobní užívání, družstevní užívání pozemku
- -
- *superficies solo cedit*

80

- zástavní právo
- - , omezení převodu nemovitosti
- nájem
- osobní užívání
- nájemné
- úhrada za užívání bytu, nebytového prostoru aj.

81

- závazkové právo
- služby
- smlouva o dílo
- -
- (smluvní) strana
- účastník občanskoprávního vztahu

82

- právní poměr
- pracovní poměr, nakladatelský poměr
- -
- občanskoprávní, pracovní, rodinný vztah
- bezdůvodné obohacení
- neoprávněný majetkový prospěch
- obchodní právo
- právo mezinárodního obchodu
- odkaz
- -
- vydědění
- -
- správce dědictví
- -

83

- duševní vlastnictví
- pozemková kniha, katastr nemovitostí
- nadace
- obchodní společnost
- -
- obec
- notář
- -
- evidence nemovitostí
- -
- akciová společnost, sdružení
- národní podnik
- místní národní výbor
- státní notářství

84

⇐ VÝCHODISKA O. Z. 1964

- přirozená práva člověka, lidská práva
- právnost
- republika
- demokracie
- -
- socialistická zákonnost
- socialistická republika, lidově demokratická republika
- socialistická demokracie, lidová demokracie

85

⇐ SOUVISLOSTI O. Z. 1964

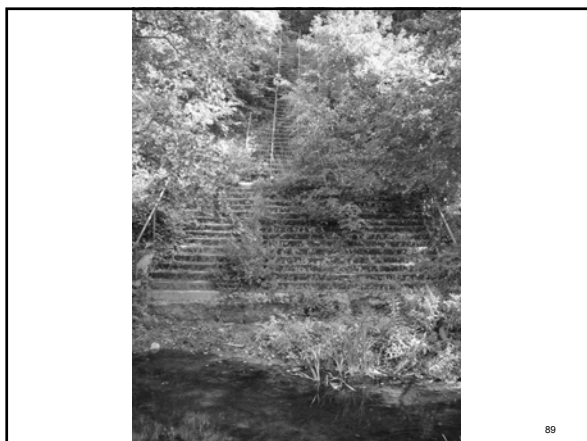
- státní svátek od 1919 28. říjen 1918
- -
- zákon o právu rodinném (1949)
- zákon o právu autorském (1953, 2000)
- státní svátek od 1919 28. říjen 1945 *Den znárodnění*
- zákoník práce (1965, 2006)
- zákon o rodině (1963)
- zákon o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (1965)

86

- teorie práva
- právní věda
- vědec
- -
- ústavy, semináře
- marxisticko-leninská obecná teorie státu a práva
- vědy o státu a právu
- socialistický vědec (1959 – 1998)
- politická výchova studentů vysokých škol
- katedry

87

89

⇐ DALŠÍ DĚJINNÝ VÝVOJ

- 1990 ústavní zrovnoprávnění vlastnických práv ☺**
- 1990 zákon o nájmu a podnájmu nebytových prostor
- 1990 velká novela hospodářského zákoníku
- 1990 zákon o vynálezech, průmysl. vzorech a zlepšov. návrzích
- 1991 Listina základních práv a svobod ☺**
- 1991 zákon o ochraně hospodářské soutěže
- 1991 velká novela o. z.
- 1991 obchodní zákoník
- 1992 zákon o ochraně osobních údajů v informačních systémech
- 1992 zákon o zápisu věcných práv k nemovitostem
- 1992 zákon o cenných papírech
- 1992 federální koncept nového o. z.
- 1992 slovenská a česká Ústava ☺**

90

PŘÍTOMNOST

■ Česko od 1993

- 1994 zákon o vlastnictví bytů
- 1997 zákon o nadacích a nadačních fondech
- 1998 zákon o odpovědnosti za škodu vadou výrobku
- 2000 zákon o veřejných dražbách
- 2000 autorský zákon
- 2001 zákon o spotřebitelském úvěru
- 2002 všeobecná aplikační přednost ratifikovaných a vyhlášených mezinárodních smluv ☺**
- 2004 zákon o pojistné smlouvě
- 2004 platnost práva ES**

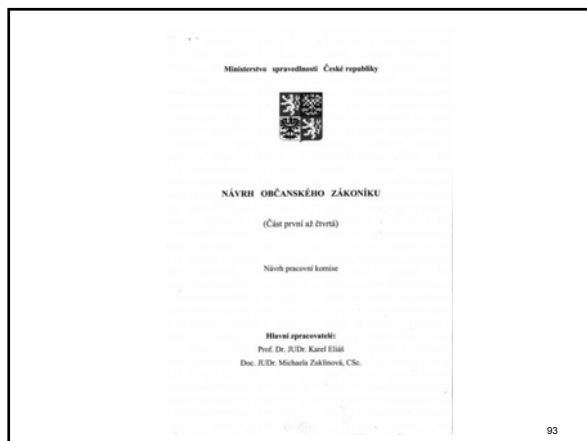
91

KROKY K BUDOUCNOSTI

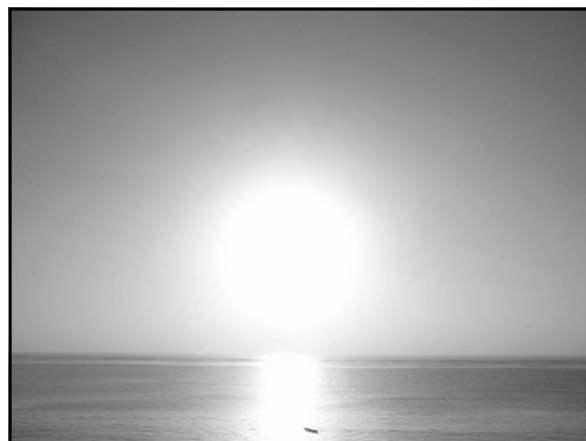
■ Česko ☐

- 1996 široká koncepce o. z.
- 2001 věcný záměr o. z.; úzké pojetí
- 2002 věcný záměr obchodního zákona
- 2005 pracovní návrh o. z.
- 2006 zákoník práce ☹
- 2007 dokončení prací na návrhu o. z.

92

93

3. ČÁST

GLOBALIZACE A EVROPEIZACE
SOUKROMÉHO PRÁVA
A
OTEVŘENÉ PRÁVNÍ POJMY

95

SROVNÁVACÍ VĚDA SOUKROMÉHO PRÁVA

■ Devíza

Lex multiplex ius unum

■ Cíl

1. **sjednocení** (unifikace) soukromého práva
2. **sladění** (harmonizace) soukromého práva
srv. též rezoluce EP (1989 a násl.)
3. **přiblížení** (aproximace) soukromého práva

100

SJEDNOCOVÁNÍ SOUKROMÉHO PRÁVA

- Sjednocování právních norem
- Sjednocování judikatury
- Sjednocování soukromoprávních doktrín

101

- Společný základní světonázor a všelidské hodnoty
- Pojem práva a soukromého práva zvlášť
- Teorie pramenů práva
- Právní metodologie
 - a. tvorby práva
 - b. výkladu práva
 - c. používání práva
- Teorie argumentace
- Teorie legitimace práva (ospravedlnění)

102

GLOBALIZACE SOUKROMÉHO PRÁVA

- Světové sjednocování (unifikace):
 1. práva občanského
 - ✓ mezinárodní smlouvy
 2. práva obchodního
 - ✓ mezinárodní smlouvy
 - ✓ *lex mercatoria* aj. *soft law*; např. zásady mezinárodních obchodních smluv UNIDROIT (1994, 2004)
- Volba práva u závazků s cizím prvkem

103

SVĚTOVÉ NEBO EVROPSKÉ MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE

- Spojené národy (UN) v New Yorku
 - Výbor pro práva dítěte
 - Komise OSN pro mezinárodní obchodní právo (UNCITRAL)
- Haagská konference mezinárodního práva soukromého v Haagu
- Mezinárodní ústav pro sjednocení soukromého práva (UNIDROIT) v Římě
- Rada Evropy (CE) ve Štrasburku

104

- Mezinárodní organizace práce (ILO) v Ženevě
- Světová obchodní organizace (WTO) v Ženevě
- Světová organizace duševního vlastnictví (WIPO/OMPI) v Ženevě
- Evropská patentová organizace (EPO) v Mnichově
- Eurasijská patentová organizace (EAPO) v Moskvě aj.

107

SVĚTOVÉ MEZINÁRODNÍ SMLOUVY

- Spojené národy
 - hard law:*
 1. Úmluva o právech dítěte (1989)
(č. 104/91 Sb.)
 2. Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží (1981)
(č. 160/91 Sb.)

108

„PRÁVO NENÍ TEXT“

- Sjednocování soukromého práva jednotným výkladem: ☺
 1. mezinárodních smluv
 2. právních předpisů
 3. právních jednání (úkonů)
 4. právních rozhodnutí; zejm. judikátů
- Doktrinární význam světové právní vědy
 - právní hermeneutika = umění výkladu práva

109

OTEVŘENÉ PRÁVNÍ POJMY

- Sjednocování soukromého práva používáním otevřených právních pojmů
 - ✓ *open concepts, open textures, např. dobrá víra*
 - ✓ generální klausule např. § 11 o. z.
 - ✓ překonávání odlišností soukromoprávních soustav skrze **společné právní jádro** *např. v EU*
- Doktrinární význam světové srovnávací vědy soukromého práva (komparatistiky)

110

1. **zákonodárství nemá definovat** neurčité právní pojmy, ale ponechat jejich vymezení až na jejich **použití** na konkrétní budoucí případ
2. **judikatura nemá definovat** tyto pojmy, nýbrž je používat na konkrétní nastalý případ
3. **právní doktrína má definovat** tyto pojmy vymezením jejich účelu a obsahu

111

1. DOBRÁ VÍRA

- *Bona fides*
stav vlastního upřímného a pevného přesvědčení o subjektivním právu nebo o jednání po právu, pramenícího z objektivně ospravedlnitelných důvodů, kdy člověk nevěděl, neměl vědět nebo nemohl vědět o opaku, s nímž právní řád spojuje právní následky *např. vydržení práva, mala fide závazek vydat i užitky z bezdůvodného obohacení, zápisná překážka známek.*

112

DOVOLÁNÍ SE DOBRÉ VÍRY

- Soukromoprávní předpoklady
 1. zákonem **nezakázané** chování
 2. dokázané tvrzení subjektivního stavu dobré víry jeho objektivizací ⇨

113

HLEDISKA

1. **fikce rozumného člověka**
srv. fikci průměrného spotřebitele či fikci odborníka
2. **běžná opatrnost**
např. nahlédnutí do katastru nemovitostí
 - ☛ věděl nebo vědět měl a mohl, že není vlastníkem pozemku
srv. koupi zboží od nevlastníka (§ 446 obch. z.)

114

- **Dobrá víra**

good faith

- **Špatná víra**

bad faith

- **Zlá víra**

(zlý úmysl)

115

- **Německo:**

Guter Glaube = subjektivní dobrá víra (stav)
např. držitele věci v to, že mu patří

Treu und Glaube = **zásada dobré víry:**

1. čestnost
2. věrnost
3. předvídatelnost druhou stranou
4. zřetel na zájem druhé strany
5. odůvodněný spoleh na druhou stranu
(*reasonable reliance*)

116

2. DOBRÉ MRAVY

- *Boni mores*

způsoby chování bez újmy jinému člověku,
zvířeti nebo přírodě,
s nimiž právní řád spojuje právní následky

*např. negativně překážka platnosti smlouvy
nebo výkonu práva, zápisná překážka
známková*

117

3. VEŘEJNÁ MORÁLKA

- *Public morality*

veřejné povědomí o chování,
které není způsobilé veřejně pohoršit,
s nímž právní řád spojuje právní následky

*např. negativně zápisná překážka průmyslově
vzorová*

118

4. VEŘEJNÝ POŘÁDEK

- *Ordre public*

stav věcí,
vyklučující nebezpečí veřejné poruchy
způsobilé ohrozit kohokoli,
s nímž právní řád spojuje právní následky

*např. negativně zápisná překážka známková;
výhrada v soukromém právu mezinárodním*

119

ODSTRAŇOVÁNÍ TVRDOSTI

- **Tvrdość (*hardship*) práva soukromého**

x

1. kontextualismus podle okolností případu
2. používání otevřených právních pojmů (generální klauzule)
3. ústavně konformní výklad
4. *rebus sic stantibus*

smlouva uzavřena za konkrétního stavu s následnou
změnou okolností

- zánik závazku § 50a/3 o. z., 292/5 obch. z.
- změna závazku soudem § 99 z. r.

120

■ Tvrdost zákona práva veřejného

×

rozhodnutí na základě správního uvážení
v jednotlivé věci

*např. v individuální věci práva sociálního
zabezpečení*

z. č. 187/06 Sb., o nemocn. pojištění, aj.

121

NOTORIETY

- Skutečnosti **obecně známé**,
které netřeba dokazovat (§ 122 o. s. ř.)

- a. přírodní, *např. sled ročních období*
- b. společenské, *např. sled dnů v týdnu*

- **Zásadní nepatřičnost** v právu trestním
☛ *in dubio pro reo*

122

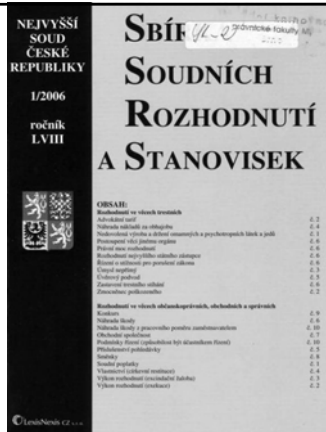
SJEDNOCOVÁNÍ JUDIKATURY

- **Evropský soud pro lidská práva**
ve Štrasburku

- **Nejvyšší soud** v Brně

- ✓ stanoviska ke sjednocování rozhodování
soudů v civilních věcech ☹
- ✓ Sb. soud. rozh. a stan.

123

124

- **Soudní rozhodnutí zásadního významu po právní stránce**

1. právní otázka zásadního významu
(pro věc **určující**)
2. odpověď na ni má **obecný dopad**
na všechny případy **obdobné** povahy

125

EVROPEIZACE SOUKROMÉHO PRÁVA

- **Rada Evropy**

- ✓ mezinárodní smlouvy, *např. Evropská úmluva
o právním postavení dětí narozených mimo manželství
(1975), (č. 47/01 Sb. m. s.)*
- ✓ doporučení

- **Evropská společenství**

- ✓ **prvotní zdroj**: mezinárodní smlouvy
- ✓ **druhotný** (odvozený) zdroj:
nařízení, směrnice, rozhodnutí, stanoviska a doporučení

126

PRÁVO EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

1. **bezprostřední použitelnost** práva ES
2. **aplikační přednost** práva ES před státním zákonem; srv. čl. 10 Ú
3. **soukromoprávní odpovědnost státu** za škodu jedinci porušením práva ES
4. **bezprostřední účinek** práva ES v **soukromých** i veřejných poměrech

127

■ Sjednocování soukromých práv v ES, např.

- ✓ **právo korporační**
 1. evropské hospodářské zájmové sdružení (EHZS), (nař. 1985)
 2. evropská společnost (SE) a holdingová evropská společnost (nař. 2001)
 3. evropská družstevní společnost (nař. 2003)
- ✓ **soukromé právo mezinárodní**
Úmluva o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (1980), (č. 64/06, 21/07 Sb. m. s.)

128

■ Sdružování soukromých práv v ES

- ✓ právní síla a forma cílové **směrnice**
- ✓ **jednotný trh** €
vč. **soukromoprávní ochrany spotřebitele**
 - ☛ vše, co je mimo jednotný trh, zůstává stranou ES

129

IUS COMMUNE EUROPAEM

■ Evropské soukromé právo

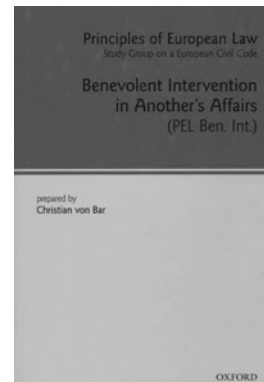
- ✓ společný referenční rámec
- ✓ evropský zákoník smluvního práva (ECC)
- ✓ principy evropského smluvního práva (PECL)
- ✓ principy evropského deliktivního práva (PETL)
- ✓ principy evropského práva nepříkázaného jednatelství (PEL Ben. Int.)
- ✓ principy evropského práva obchodního zastoupení, frančizy a distribučních smluv (PEL CAFDC)

130

- ✓ principy evropského práva smluv o službách (PEL SC)
 - ✓ principy evropského práva koupě (PELS)
 - ✓ principy evropského práva zajištění (PEL Pers. Sec.)
 - ✓ společné jádro soukromého práva v Evropě
 - ✓ evropský občanský zákoník
 - ✓ evropské rodinné právo
- = **mimostátní (odbornické) právo**
(*soft law*)

131

132

Např.:

<http://www.copecl.org/>

<http://www.sgecc.net/>

133

4. ČÁST

POVAHA SOUKROMÉHO PRÁVA

136

SOUKROMÉ PRÁVO OBJEKTIVNÍ A SUBJEKTIVNÍ

- **Objektivní právo** (*lex, law*)
 - = soukromoprávní řád = část právního řádu
 - = soubor právních norem a právních principů soukromoprávní povahy
- **Subjektivní právo** (oprávnění), (*ius, right*)
 - = míra a způsob **právně možného** chování osob, vyplývajícího z právního řádu a chráněného státním prosazením

137

PRÁVO SPRAVEDLIVÉ A PRÁVO PŘÍSNÉ

- **Právo spravedlivé**, *ius aequum*
 1. **formální spravedlnost**, *aequum*
 - ✓ se stejným se nakládá stejně
 2. **materiální spravedlnost**, *bonum*
 - ✓ každý případ má být upraven nebo rozhodnut způsobem mu **nejpřiměřenějším**
 - ✓ ohled na **okolnosti** případu
- **Právo přísné**, *ius strictum*
 - ✓ v soukromém právu **výjimkou**;
např. právo směnečné (směnečná přísnost);
přísnost **vyrovnávána** výhodou umožnění směnky

138

SOUKROMOPRÁVNÍ NORMY A SOUKROMOPRÁVNÍ PRINCIPY

- **Právní normy:** platí **výlučně** příkaz, zákaz, nebo dovolení; jedno ruší druhé
- **Právní principy:** platí **souběžně** dva nebo více; kříží se a vyvažují se vzájemně, a to:

1. *secundum et intra legem* = právní normy
2. *praeter legem* = právně politické podněty
3. *extra (contra) legem* = **ius non scripta**

139

- **Poměr právního principu a právní normy**

neplatí

zásada *lex specialis derogat legi generali*

140

SOUKROMÉ PRÁVO A PROCESNÍ PRÁVO

- **Právo soukromé** = hmotné
1. právo občanské aj.
- **Procesní právo** = formální
1. procesní právo civilní (občanské)
 2. procesní právo správní
 3. procesní právo soudně správní
 4. procesní právo trestní aj.

141

SOUKROMÉ PRÁVO A PROCESNÍ PRÁVO CIVILNÍ

- **Soukromé právo**
- ✓ právo občanské, obchodní, pracovní aj.

- **Veřejné právo**
- ✓ **procesní právo civilní** (občanské); o. s. ř.

Není jednotné „občanské právo hmotné a procesní“,
nýbrž je **zvlášť** občanské právo (= **soukromé**)
a **zvlášť** procesní právo občanské (= **veřejné**).

X
Je jednotné „trestní právo hmotné a procesní“
(= **obojí veřejné**).

142

POJETÍ SOUKROMÉHO PRÁVA

- **Dualistické** (české, slovenské aj.)
1. státem **uznaná** (zaručená) vrozená **přirozená** práva osobnostní aj.
 2. státem **daná** (pozitivní) soukromá práva
- **Monistické**
1. pozitivistické, např. *Gesetzpositivismus* ☹
 2. sociologické, např. *Freirechtsschule*, *marxisticko-leninská obecná teorie státu a práva* ☹

143

SOUKROMÉ, NEBO VEŘEJNÉ PRÁVO

- **Právní doktríny**
- ✓ **teorie mocenská**
s výjimkou veřejnoprávních smluv (subjektů)
 - ✓ **teorie subjektů**, organická
 - ✓ **teorie zájmová**, *Ulpianus*: „*Publicum est, quod ad statum rei romane spectat, privatum quod ad singulorum utilitatem.*“
- **Konstantní judikatura zvláštního senátu**
R 276/04 Sb. NSS a násl.,
procesní věci kompetenčních sporů ve správním soudnictví

144

SOUKROMÁ NEBO VEŘEJNÁ MOC

■ Soukromé právo
<i>(ius privatum)</i> ✓ soukromá nadřízenost
v soukromých poměrech
např. <i>obecně příkazní nebo zvlášť pracovní příkazní nadřízenost</i> ✓ výkon nesvrchované soukromé moci
např. <i>soukromé právo výpovědi soukromé smlouvy</i> | <ul style="list-style-type: none"> ■ Veřejné právo
<i>(ius publicum)</i> ✓ veřejná nadřízenost
ve veřejných poměrech
např. <i>rozkaz</i> ✓ výkon svrchované veřejné moci
např. <i>soudním rozhodováním o právu</i> |
|---|---|

145

✓ nikdo nemá svrchovanou soukromou moc nad jiným ✓ rovný vztah
např. <i>pracovní poměr</i> | <ul style="list-style-type: none"> ✓ stát má svrchovanou veřejnou moc nad lidmi a právnickými osobami ✓ vrchnostenský poměr
např. <i>služební poměr, procesní vztah soudu a účastníka řízení</i> |
|---|--|

146

PŘÍKLAD 1: KULTURNÍ PAMÁTKA

Soukromé právo vlastnické k domu.
(o. z.)

Veřejnoprávní prohlášení
stále soukromého domu za kulturní památku s **veřejnoprávním** ochranným režimem za účelem zachování kulturního dědictví.

z. č. 20/87 Sb., o st. památk. péči

147

PŘÍKLAD 2: LOGO®

Soukromé právo průmyslově **vlastnické** k nezapsanému grafickému označení (logu).

Veřejnoprávní kvalifikace
stále soukromého grafického označení (loga) na základě **veřejnoprávního úkonu** zápisného úřadu (zápisu označení do **veřejného** rejstříku ochranných známek)®
se **soukromoprávními** účinky za účelem **zvláštní** soukromoprávní ochrany.

z. č. 441/03 Sb., o ochr. známkách

150

SVOBODA SOUKROMÝCH POMĚRŮ

Vše dovoleno, co není zakázáno
čl. 2/3 LZPS, čl. 2/4 Ú, § 51, 491/1 o. z.

- **Svoboda vývoje lidské osobnosti**
vč. svobody tvorby
- **Vlastnická svoboda**
 - ✓ vlastnictví zavazuje = zákaz zneužití práva vlastnického na úkor jiného
- **Smluvní svoboda**
 - ✓ volba účelu, obsahu a formy závazku, volba smluvní strany, smluvního typu nebo atypu

157

SVOBODA VŮLE

Nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá
čl. 2/3 LZPS, čl. 2/4 Ú

- **Soukromá (privátní) autonomie**
např. svobodná práce X nucená práce (trest)
- **Ius dispositivum**
každý si svobodně upravuje svá soukromá práva a stát se tomu poddává, není-li výjimečně vázán:
- **Ius cogens**

158

JUDIKATURA

(...) Čl. 2 odst. 3 Listiny ... ve své první dimenzi představuje strukturální princip, podle něhož lze státní moc vůči jednotlivci a jeho autonomní sféře (včetně autonomních projevů volních) uplatňovat pouze v případech, kdy jednání jednotlivce porušuje výslovně formulovaný zákaz upravený zákonem.
(...) takový zákaz musí však musí reflektovat toliko požadavek, spočívající v zabránění jednotlivci v zásazích do práv třetích osob a v prosazení veřejného zájmu, je-li legitimní a proporcionální takovému omezení autonomního jednání jednotlivce. ⇨

159

(...) Ve své druhé dimenzi pak působí čl. 2 odst. 3 Listiny jako subjektivní právo jednotlivce na to, aby veřejná moc respektovala autonomní projevy jeho osobnosti, včetně projevů volních, které mají odraz v jeho konkrétním jednání, pokud takové jednání není zákonem výslovně zakázáno. Čl. 2 odst. 3 (...) je pak třeba aplikovat bezprostředně a přímo.

Nál. ÚS z 4. 5. 04 sp. zn. I. ÚS 113/04, nál. č. 63 Sb. n. a usn., sv. 33.

160

DISPOZITIVNOST SOUKROMOPRÁVNÍCH NOREM

- **Obecné pravidlo dispozitivnosti**
(§ 2/3 o. z.); zákon se poddává volnímu odchýlení se s výjimkami:
1. **výslovný zákaz** odchýlení se od zákona
 2. **z povahy zákona vyplývající zákaz** odchýlení se, a to:
 - a. u **práv osobního stavu** (statusových)
 - b. hrozí-li tím **újma** jinému nebo veřejnému pořádku

161

SOUKROMÉ PRÁVO PODDAJNÉ NEBO DONUCUJÍ

1. **soukromé právo poddajné**
čemu?
stát se poddává svobodné vůli lidí nebo právnických osob
2. **soukromé právo výjimečně donucující**
jak?
stát donucuje zákonem i proti svobodné vůli, je-li k tomu sdostatek rozumný důvod

162

SMLUVNÍ PŘÍMUS

- Smluvní přímus *ex lege* nebo *ex contractu*

Příklad:

Zákonná **kontraktační povinnost** uzavřít i **proti své vůli** např. *pojistnou smlouvu* o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou:

- ✓ při výkonu povolání, *např. advokáta*
 - ✓ provozem silničního motorového vozidla 🚗
- = přímus právně **jednat** i proti své vůli v zájmu ochrany **slabšího** (klienta) nebo ochrany **obecného dobra** s **volbou s kým jednat** (volba pojistitele)

163

5. ČÁST

MRAVNÍ A ÚSTAVNÍ ZÁKLADY

165

MRAVNÍ ZÁKLADY SOUKROMÉHO PRÁVA

- Souběh a prolínání mravnosti a právnosti
- Zlatá pravidla (*aurae regulae*) soukromého práva:
 1. **neplatnost** soukromoprávních jednání příčících se dobrým mravům; § 39 o. z.
 - ↳ **závazek vydat bezdůvodné obohacení**
z neplatného soukromoprávního jednání; § 451 an. o. z.
 2. **zákaz výkonu** soukromých práv v rozporu s dobrými mravy; § 3 odst. 1 o. z.
 3. **závazek nahradit** škodu úmyslným jednáním proti dobrým mravům; § 424 o. z.

166

JUDIKATRURA: PROVIZE

„Uplatnění nároku na zprostředkovatelskou odměnu za zprostředkování uměleckého zaměstnání v cizině za stavu, kdy právní předchůdce nárokovatele pouze těžil ze svého někdejšího monopolu zprostředkování umělecké činnosti ve vztahu k cizině, aniž se o získání uměleckého zaměstnání přičinil, je výkonem práva, který je v rozporu s dobrými mravy.“

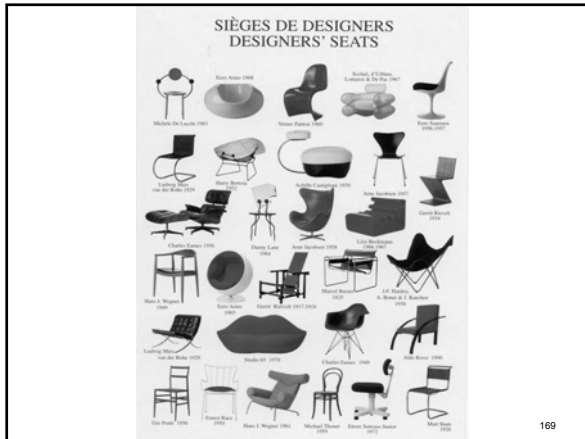
Rozs. MS v Brně z 22. 5. 1998, čj.: 37 C 251/93-41.

167

MRAVNÍ SMYSL A SMYSL PRO KRÁSU

- **Mravní smysl**
 - = schopnost rozeznávat **dobro a zlo**
např. šikanu nájemce bytu pronajímatelem
- **Smysl pro krásu**
 - = schopnost rozeznávat **krásu**
(soulad a souzvuk) a **ošklivost**
např. umělecké dílo, vzhled výrobku nebo obalu výrobku (design) = průmyslový (vkusový) vzor

168

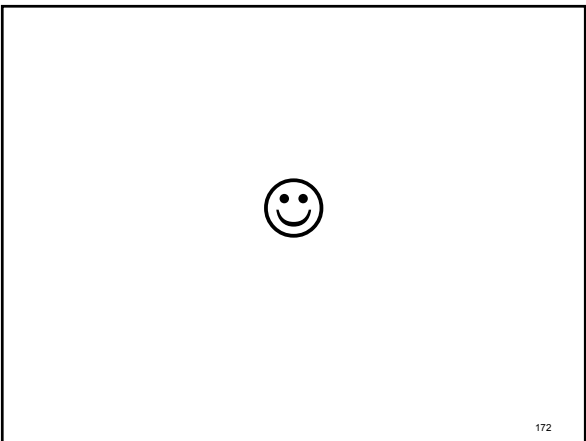

SOUKROMÉ PRÁVO V OBČANSKÉ SPOLEČNOSTI

- Ústavněprávní pojem občanské společnosti
- ✓ Česko založeno na (preamb. Ú):
- 1. účtě k subjektivním lidským právům
- 2. zásadách občanské společnosti:
- ✓ zásada primátu práva soukromého nad (převážně donucujícím) právem veřejným, zejm. trestním nebo organizačně technickým (*Privatrechtsgesellschaft*)
- ✓ zásada právního státu (*materieller Rechtsstaat*)
- ✓ zásada rovnosti v soukromých aj. právech aj.

ÚSTAVNÍ ZÁKLADY SOUKROMÉHO PRÁVA

- Subjektivní veřejná ústavní práva občana
 - = státem zformalizovaná přirozená práva člověka
- Přímá působnost v poměrech:
 1. soukromých; *srv. právo na stávku*
 2. veřejných; *srv. právo na soudní ochranu*

6. ČÁST

PRAMENY
ČESKÉHO OBČANSKÉHO PRÁVA

ZDROJE

- **Ústavněprávní principy**
 1. právního státu
 2. svrchovanosti zákona
- **Formální prameny právních norem**
 1. mezinárodní (mezistátní)
 2. nadstátní
 3. vnitrostátní

175

- **Formální prameny vnitrostátní**
 1. ústavní
 2. podústavní, *např. o. z.*
 1. zákonné
 2. podzákoné, *např. vl. nř., vyhl.*
 3. psané (*ius scripta*)
 4. nepsané (*ius nonscripta*), *např. zásady spravedlnosti použitelné jako hmotné právo dle shodné vůle účastníků rozhodčího řízení, dále srv. nál. ÚS Pl. ÚS 33/97, č. 30/98 Sb.*

176

PŮSOBNOST SOUKROMOPRÁVNÍCH NOREM

1. věcná
 - a. přímá
 - b. analogická (*per analogiam legis*, § 853 o. z.,
per analogiam iuris, podle zásad práva)
zákon **případ neupravuje**, přičemž **má být právně upraven**,
pročež se použije zákonem upravený **případ obdobný**
2. časová; *srv. např. intertemporální právní normy*
3. územní vč. podpovrchu a nadpovrchu
3. osobní vč. **cizinců dle zásady národního zacházení**;
o. z. **není zvláštním zákonem soukromého práva**
mezinárodního

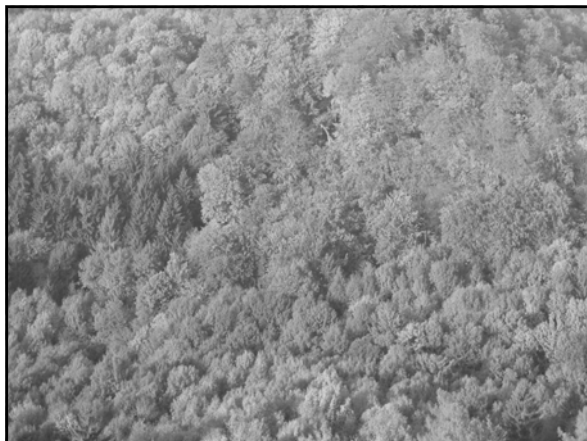
177

SOUSTAVA SOUKROMOPRÁVNÍCH ZÁKONŮ

- **Obecnost**
 - vlajková loď = o. z.
 - doprovodné lodě = obch. z., a. z., zák. pr. aj.
- **Podpůrnost**
nestanoví-li zvláštní zákon jinak, použije se **podpůrně**
o. z.
- **Přednost**
stanoví-li zvláštní zákon jinak, použije se **přednostně**
zvláštní zákon před o. z.

✕ zák. práce

178

7. ČÁST

OCHRANA SUBJEKTIVNÍHO SOUKROMÉHO PRÁVA

180

DRUHY OCHRANY SOUKROMÉHO PRÁVA

- **Soudní**
- **Rozhodčí** dle dohody v majetkových sporech
 1. stálý rozhodčí soud
 - i. obecný
 - ii. zvláštní (burzovní)
 2. rozhodce *ad hoc*
 3. finanční arbitř

181

- **Výjimečně správní**
 1. Český telekomunikační úřad
 2. Energetický regulační úřad
 3. Úřad pro ochranu osobních údajů
 4. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
 5. Úřad průmyslového vlastnictví
- **Svépomocná**

182

PRÁVNÍ OCHRANA POKOJNÉHO STAVU

- **Mimosoudní pravomoc** § 5 o. z.
 - OÚ obce s rozšířenou působností ve věci právní ochrany **pokoje** stavu
 - ✗ ochrana subjektivního práva, např. práva nájemního, práva sousedského

srv. přeštepke proti občanskému soužití

183

184

PÍSEMNICTVÍ

Rouček, Fr. – Sedláček, Jar. et al.:

Komentář k československému obecnému zákoníku občanskému a občanské právo platné na Slovensku a v Podkarpatské Rusi.

1. vyd. Praha: V. Linhart 1935 - 1937, sv. 1 - 6.

2. vyd. Praha: Codex Bohemia 1997 - 1998, sv. 1 - 6.

185

Gaius, Učebnice práva ve čtyřech knihách. Brno 1999.³

Justiniánske inštitúcie. Bratislava 2000.

Kincl, *Dicta et regulae iuris* aneb právnické mudrosloví latinské. Praha 1990.

Rebro, Latinské právnické výrazy a výroky. Praha 1999.

186

Kadeřávek, Zákon přirozený základem zákonodárství lidského. Praha 1896.
Pawłowski, Wykładowe přirozeného práva. Praha 1801.

187

Eliáš/Zuklínová, Principy a východiska nového kodexu soukromého práva. Praha 2001.
Dnistrjanský, Základy moderního práva soukromého. Praha 1928.
Hurdík, Dobrá víra. Právník 2007/5. Institucionální pilíře soukromého práva v dynamice vývoje společnosti. Praha 2007.
Jurčová, Európsky občiansky zákonník (ECC). Práv. obz. 2005/6. „The Common Frame of Reference (CFR)“ – perspektívny zdroj na ceste k rekodifikácii občianskeho práva. Práv. obz. 2006/3.
Krčmář, Právo občanské. Výklady úvodní a část všeobecná. Praha 1936.³

188

Luby, Slovenské všeobecné súkromné právo. Bratislava 1941/1. Výber z diela a myšlienok. Bratislava 1998.
Základy všeobecného súkromného práva. Šamorín 2002.³
Sedláček, Občanské právo československé. Všeobecné nauky. Brno 1931.
Svoboda, Ethické a sociální základy práva občanského. Praha. B. r. (1922). Ideové základy občanského práva. Praha 1936.
Švidroň, Hodnotové zakotvenie slovenského občianskeho práva. Práv. obzor 2007/1. Mravné dimenzie občianskeho práva. In: *Hurdík/Fiala/Selucká*, Tradice a inovace v občanském právu. Brno 2007.
Telec, Přirozené základy soukromého práva. Brno (vyjde).
Tilsch, Občanské právo. Část všeobecná. Praha 1925.³

189

190

Použité snímky:

Atelier Nouvelles Images, Sièges de designers.
Lombreuil 2000.
Hesemann/Tóthová, Záhadné kruhy v obilí. Praha. B. r.²
Pringleová, Kruhy v obilí. Největší záhada moderní doby. Praha 2001.

191

Foto:

Shanzu Beach, Mombasa, Keňa 2007
Sloní ostrov, Siamský záliv, Thajsko 2549 (2006)
Fryšava pod Žakovou horou, Morava, Česko 2006
Libavá, Morava, Česko 2006
Mariánské údolí v Líšni, Brno, Morava, Česko 2007
Shanzu Beach, severně od Mombasy, Keňa 2007
Palác lidských práv, Štrasburk, Alsasko, Francie 2008
Villa Aldobrandini, Unidroit, Kvirinál, Řím, Itálie 2002
Evropský parlament, Brusel, Belgie 2004
Evropský parlament, Štrasburk, Alsasko, Francie 2008
Kačina, Čechy, Česko 2006
Hraniční zámek Hlohovec, Morava, Česko 2007
Korfu (Kerkyra), Řecko 2007
Sovinec, Morava, Česko 2005

192